

HRVATSKI DRŽAVNI ARHIV

Marulićev trg 21, 10000 Zagreb, Hrvatska

ANALITIČKI INVENTAR

ANTIFAŠISTIČKA FRONTA ŽENA HRVATSKE

1943-1945

Broj fonda: HR HDA 1722

Izradio: Mario Fabekovec

Zagreb, 2006.

SADRŽAJ

POPIS KRATICA	2
OPIS FONDA	3
1. IDENTIFIKACIJA	3
2. KONTEKST	3
3. SADRŽAJ I USTROJ	5
4. UVJETI DOSTUPNOSTI I KORIŠTENJA	5
5. DOPUNSKI IZVORI.....	6
6. PODRUČJE KONTROLE OPISA	7
7. LITERATURA	7

POPIS KRATICA

AIHRPH – Arhiv Instituta za historiju radničkog pokreta Hrvatske

AISP – Arhiv Instituta za suvremenu povijest

AFŽ – Antifašistička fronta žena

CO – Centralni odbor

GO – Glavni odbor

HDA - Hrvatski državni arhiv

HR – Hrvatska

KDAŽH – Konferencija za društvenu aktivnost žena Hrvatske

KPH – Komunistička partija Hrvatske

SKH – Savez komunista Hrvatske

SSRN – Socijalistički savez radnog naroda

ZAVNOH – Zemaljsko antifašističko vijeće narodnog oslobođenja Hrvatske

OPIS FONDA

1. IDENTIFIKACIJA

Signatura:

HR HDA 1722

Klasifikacija:

H.2.4.1.

Naslov:

Antifašistička fronta žena Hrvatske

Kratica:

AFŽH

Vrijeme nastanka gradiva:

1942–1945.

Razina opisa:

fond

Opseg jedinice (količina):

7 kutija; 0,7 d/m

2. KONTEKST

Naziv stvaratelja:

Antifašistička fronta žena Hrvatske

Vrijeme i mjesto djelovanja:

Antifašistička fronta žena Hrvatske nastala je tijekom II. svjetskog rata u sklopu antifašističkog pokreta pod utjecajem Komunističke partije Hrvatske/Jugoslavije.

Organizacije AFŽ-a¹ formiraju se tijekom 1941. u obliku inicijativnih odbora, pa se tako u jesen iste godine u Zagrebu osniva Inicijativni odbor AFŽ-a za Hrvatsku koji, uglavnom djeluje na području Zagreba.

¹ Uz naziv Antifašistička fronta žena koristi se i naziv Antifašistički odbor žena (AOŽ).

Nakon Prve zemaljske konferencije AFŽ-a Jugoslavije održane 6. prosinca 1942. trebala se potkraj siječnja 1943. održati Prva konferencija AFŽ-a Hrvatske. Zbog nepovoljnih okolnosti uzrokovanih tadašnjim ratnim operacijama, konferencija nije održana. Umjesto toga, dio delegatkinja osnovao je 25. siječnja 1943. u Šeganovcu kraj Korenice Inicijativni odbor Antifašističkog odbora žena za Hrvatsku.

Prva konferencija AFŽ-a Hrvatske održana je 11–13. lipnja 1943. u Otočcu i obližnjem selu Prozoru. Na konferenciji je izabran Glavni odbor AFŽ-a Hrvatske i Izvršni odbor.

Nakon I. kongresa AFŽ-a Jugoslavije održanog 17–19. lipnja 1945. u Beogradu, u Zagrebu je 21–23. srpnja 1945. održan I. kongres AFŽ-a Hrvatske na kojem su utvrđene smjernice za daljnji rad organizacije u poslijeratnom razdoblju.

Sjedište djelovanja:

Otočac

Pravni položaj:

društveno-politička organizacija

Nadležnost, funkcije i područje djelatnosti:

Za vrijeme II. svjetskog rata, pod okriljem KPH, AFŽ Hrvatske politički djeluje među ženama okupljajući ih u borbi protiv fašizma, na koju se gleda i kao na borbu za bolji položaj žena u društvu (ravnopravnost s muškarcima u osobnim i građanskim pravima i sl.). Organizacije AFŽ-a sudjeluju u ratu u pozadini, brinući o čistoći, prehrani, obradi zemlje, djeci, bolesnicima i ranjenicima. Održavaju kulturne priredbe, tečajeve opismenjavanja, izrađuju odjeću, obavljaju kurirsku službu, propagandni, obavještajni, sabotažni i drugi ilegalan rad, a mnoge žene i izravno sudjeluju u borbama kao pripadnice partizanskih postrojbi. Organizacija je izdavala list *Žena u borbi*.

Administrativni ustroj:

Na čelu AFŽ-a nalazio se Glavni odbor koji se sastojao od dva tijela, širega Plenuma i užega Izvršnog odbora. Glavni odbor, izabran na Prvoj konferenciji AFŽ-a Hrvatske, imao je 30 članica, a od članica Glavnog odbora izabran je Izvršni odbor od 8 članica na čelu s predsjednicom i tajnicom.

Odnosi i veze:

AFŽ Hrvatske je održavala veze s nižim organizacijama AFŽ-a (oblasnim, okružnim, kotarskim) koordinirajući njihov rad te s Centralnim odborom AFŽ-a Jugoslavije kao rukovodećim organom za cijelu zemlju. Održavala je i veze s drugim organizacijama: Komunističkom partijom Hrvatske, Narodnooslobodilačkom frontom te sa ZAVNOH-om i narodnooslobodilačkim odborima kao organima vlasti.

Povijest fonda:

Gradivo je od stvaratelja preuzeo Arhiv Instituta za historiju radničkog pokreta Hrvatske. HDA je došao u posjed toga gradiva po službenoj dužnosti 1995. nakon pripajanja Arhiva Instituta za suvremenu povijest (Institut za historiju radničkog pokreta Hrvatske, danas Hrvatski institut za povijest). Tom prilikom preuzeti su svi fondovi i zbirke AISP-a (knjiga akvizicija br. 52/1995).

Zajedno s gradivom iz poslijeratnog djelovanja stvaratelja bilo je sastavni dio fonda 1234. Konferencija za društvenu aktivnost žena, a 2005. izdvojeno je u zaseban fond.

3. SADRŽAJ I USTROJ

Sadržaj:

Gradivo čine spisi CO AFŽ-a Jugoslavije: materijali Prve zemaljske konferencije CO AFŽ-a Jugoslavije, direktivna pisma i okružnice; materijali Prve konferencije AFŽ-a Hrvatske, zapisnici sastanaka GO AFŽ-a Hrvatske, kopije direktivnih pisama upućenih nižim odborima, izvješća nižih odbora, upute o organizaciji AFŽ-a, pripremi žetve, programi proslave Dana žena, planovi političko-prosvjetnog rada, materijali za pripremu I. kongresa AFŽ-a Hrvatske, razni članci i dopisi za novine.

Odabiranje i izlučivanje:

Izlučivanje gradiva nije obavljano. Zbog fragmentarnosti i vrijednosti gradiva svi spisi su predviđeni za trajno čuvanje.

Plan sređivanja:

Sređivanje gradiva ovoga fonda obavljeno je u Arhivu prijašnjega Instituta za historiju radničkog pokreta Hrvatske, danas Hrvatskoga instituta za povijest.

Gradivo je bilo podijeljeno u nekoliko cjelina, a unutar njih složeno kronološki. Kao pomagalo izrađena je kartoteka s registama. Ovakav oblik sređenosti je zadržan.

4. UVJETI DOSTUPNOSTI I KORIŠTENJA

Uvjeti dostupnosti:

Fond ima status javnoga arhivskog gradiva i dostupan je sukladno čl. 5 Pravilnika o korištenju arhivskoga gradiva (NN 67/1999), čl. 20 i 21 Zakona o arhivskom gradivu i arhivima (NN 105/1997) te Pravilniku o radu čitaonice HDA.

Jezik/pismo u gradivu:

Gradivo je pretežno na hrvatskom i srpskom jeziku, pisano latinicom.

Tvarne značajke:

Gradivo je u relativno lošem stanju. Uzroci oštećenja su savijanje listova, vlaga i slaba kvaliteta papira. Mjestimično je otežana čitljivost.

Obavijesna pomagala:

Kao obavijesna pomagala u AIHRPH-u izrađene su regeste dokumenata i sumarni popis. Radi lakšeg korištenja kartoteke regista, napravljene su preslike koje se nalaze u prilogu ovoga inventara (Analitički popis, str. 8).

5. DOPUNSKI IZVORI

Mjesto čuvanja izvornika:

HDA, Odsjek za gradivo političkih stranaka i udruga

Postojanje preslika

Gradivo je snimljeno na mikrofilmove i čuva se u Mikroteci i fototeci Središnjeg fotolaboratorija HDA pod signaturom ZM-110/1-5.

Dopunski izvori:

Fondovi u HDA:

- 1234. Konferencija za društvenu aktivnost žena Hrvatske
- 1235. Oblasni odbor AFŽ-a za Dalmaciju
- 1865. Oblasni odbor AFŽ-a za Istru
- 1866. Oblasni odbor AFŽ-a Osijek
- 1867. Oblasni odbor AFŽ-a Zagreb
- 1236. Okružni odbor AFŽ-a Banija
- 1868. Okružni odbor AFŽ-a Biokovsko-neretvanski
- 1869. Okružni odbor AFŽ-a Dubrovnik
- 1870. Okružni odbor AFŽ-a za Gorski kotar
- 1871. Okružni odbor AFŽ-a za Hrvatsko primorje
- 1872. Okružni odbor AFŽ-a Karlovac
- 1873. Okružni odbor AFŽ-a Knin
- 1874. Okružni odbor AFŽ-a za Liku
- 1875. Okružni odbor AFŽ-a Pokuplje
- 1876. Okružni odbor AFŽ-a za Srednju Dalmaciju
- 1877. Okružni odbor AFŽ-a Šibenik
- 1878. Okružni odbor AFŽ-a Zadar
- 1220. Centralni komitet Saveza komunista Hrvatske
- 1228. Republička konferencija Socijalističkog saveza radnog naroda Hrvatske
- 1717. Republički fond „Kata Pejnović“

U regionalnim državnim arhivima: fondovi KDAŽH, SSRN Hrvatske i SKH.

6. PODRUČJE KONTROLE OPISA

Napomena:

Prilikom citiranja gradiva navodi se oznaka zemlje, kratica naziva ustanove, broj fonda i signatura spisa. Npr:

HR HDA 1722, AFŽ – 2/68

Pravila i konvencije:

ISAD(G) – Opća međunarodna norma za opis arhivskoga gradiva, 2. izd., Zagreb 2006.

ISAAR(CPF) – Međunarodna norma arhivističkog normiranog zapisa za pravne i fizičke osobe te obitelji, Zagreb 1999.

Nadnevak izrade opisa:

kolovoz 2006.

7. LITERATURA

Žena, Zagreb (od 1943. do 1957. izlazio pod imenom *Žena u borbi*)

Žene Hrvatske u Narodnooslobodilačkoj borbi, sv. 1–2, Zagreb 1955.

Žene Hrvatske u radničkom pokretu do 1941., Zagreb 1867.

Lydia Sklevicky, *Od borbe za prava do prave borbe*, *Žena*, XXXIV, 3, Zagreb 1976, str. 92–99

Lydia Sklevicky, *Organizirana djelatnost žena Hrvatske za vrijeme narodnooslobodilačke borbe 1941–1945*, Povijesni prilozi, III, 1, Zagreb 1984, str. 83–127

Lydia Sklevicky, *Društveni položaj žene i razvoj porodice u socijalističkom samoupravnom društvu*, *Komunist*, Ljubljana 1979, str. 466–475.

Lydia Sklevicky, *AFŽ kao potencijalni čimbenik procesa kulturne mijene tijekom razdoblja NOB-e*, Vloga in obmečje razlike v materijalističnoj teoriji, II, *Židovsko vprašanje*, Ljubljana, 20–22. prosinca 1984.

Lydia Sklevicky, *Prvi kongres AFŽ-a Hrvatske: putovi integracije žena u novo društvo*, Oslobođenje Hrvatske 1945, Zbornik IHRPH, Zagreb 1986, str. 357–366

Lydia Sklevicky, *Modeli integracije emancipatorskog procesa*, *Antifašistička fronta žena Jugoslavije 1945-1953*, *Problemi*, XXIV, 9, Ljubljana 1986, str. 20–23

Lydia Sklevicky, *Konji, žene, ratovi*, Zagreb 1996.